

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 410

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/752) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/752 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Genel Gerekçesi 4
- Madde Gerekçeleri 5

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu 7

• Muhalefet Şerhleri..... 13

• Tasarı Metni 21

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin..... 21

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1328-3104

1/8/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 1/8/2016 tarihinde kararlaştırılan "Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Binali Yıldırım
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/752)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde, bireysel emeklilik sistemine işverenler aracılığıyla kurumsal katılımın artırılması sistemin büyümesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu çerçevede, sisteme kurumsal katılımın artırılması amacıyla ülkemizde otomatik katılım uygulamasından yararlanılması mümkün bulunmaktadır. Bu itibarla, ücret karşılığı tüm bağımlı çalışanların (kamu görevlileri ile işçiler) sisteme otomatik olarak dahil edilmesi ve bu şekilde sisteme dahil edilen çalışanlara belirli bir süre içinde cayma hakkı tanınması öngörülmektedir. Uygulama kapsamına girecek işyerleri ile çalışanların ücretlerini dikkate alarak uygulama başlangıç tarihlerini belirleme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.

Ülkemizdeki tasarruf oranları Dünyadaki tasarruf oranları ile karşılaştırıldığında, tasarruf konusunda ülkemizin kat edebileceği önemli bir mesafe olduğu görülmektedir. Dünya ve Türkiye ölçeğinde ekonomideki brüt ulusal tasarruf oranlarında yıllar itibarıyla kaydedilen gelişmelere aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo: Brüt Ulusal Tasarrufların Seyri

%GSYH	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Brezilya	18,37	18,87	18,40	18,93	16,74	16,36
Şili	24,09	22,54	21,93	20,77	20,87	20,39
Çin	51,19	49,16	48,99	48,05	47,96	46,00
Fransa	21,08	22,22	21,45	21,50	21,23	21,35
İtalya	17,06	17,38	17,43	17,85	18,22	18,91
Japonya	23,83	22,39	21,86	22,06	22,35	25,33
Kore	34,66	34,51	35,16	35,32	35,14	35,66
Malezya	33,47	34,08	30,92	29,42	29,29	28,03
Meksika	21,56	21,12	21,66	19,26	19,63	19,89
İsviçre	38,81	34,65	34,43	33,70	32,25	33,27
Türkiye	13,43	13,95	14,05	12,91	14,75	15,63
ABD	15,09	15,69	17,71	18,24	18,83	18,73
Gelişmiş Ülkeler	20,30	20,79	21,18	21,41	21,69	21,89
Avrupa Birliği	20,49	21,38	20,94	21,05	21,20	21,68
Gelişmekte Olan Ülkeler	32,11	32,93	32,81	32,07	32,20	31,39
Dünya	24,37	25,23	25,61	25,58	25,83	25,63

Kaynak: IMF, Dünya Ekonomik Görünümü, Nisan 2016.

Otomatik katılım uygulaması ile yurtiçi tasarruf oranının artırılması ve çalışanların çalışma döneminde sahip oldukları refah seviyesinin emeklilik döneminde de korunması için emekliliğe yönelik olarak tasarruf etmeye özendirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- İşyeri bazlı özel emeklilik planlarına yönelik bir uygulama olan otomatik katılım, çalışanların otomatik olarak bir emeklilik planına dahil edilmesi ve ilgili kişilere belirli şartlar çerçevesinde plandan çıkma imkanı verilmesi esasına dayanmaktadır. Birçok ülkede hayata geçirilen uygulamanın İngiltere, Yeni Zelanda ve ABD gibi ülkelerde başarılı örnekleri bulunmaktadır.

Bu çerçevede, ülkemizde uygulanması öngörülen sistem ile 45 yaş altında olan ücret karşılığı bağımlı çalışanların işverenleri aracılığıyla bir emeklilik planına otomatik olarak dahil edilmesi ve çalışanlara iki aylık cayma süresi tanınması öngörülmektedir. Sisteme ödenecek katkı payı miktarı, çalışanın prime esas ücretinin %3'ü oranında belirlenmiştir. Bakanlar Kuruluna bu oranı değiştirme veya katkı payına maktu limit getirme yetkisi verilmiştir. Katkı paylarına bireysel emeklilik sistemindeki ile aynı koşullara tabi olmak kaydıyla ayrıca Devlet katkısı teşviki sağlanması öngörülmektedir. Bununla birlikte, bireysel emeklilik sistemindekinden farklı olarak her sisteme girişte bir defaya mahsus olmak ve 4632 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi hükmündeki hak kazanma ve ödeme koşullarına tabi olmak kaydıyla 1.000 Türk Lirası tutarında ve emeklilik halinde en az on yıllık, yıllık gelir sigortası sözleşmesi yapılması halinde birikiminin %5'i karşılığında ek Devlet katkısı sağlanması hususu düzenlenmektedir.

Bilindiği üzere, 1/1/2013 tarihinden itibaren işverenler tarafından ödenenler hariç olmak üzere katılımcılar tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının %25'ine karşılık gelen tutarlar Devlet katkısı olarak hesaplanmakta ve söz konusu tutarlar katılımcıların bireysel emeklilik hesabına bağlı olarak açılan Devlet katkısı hesaplarına ödenmektedir. Bununla birlikte, söz konusu teşvikin sağlanmasında bütçe verimliliğini teminen 4632 sayılı Kanun kapsamındaki Devlet katkısının, ilgililerin hesaben takip edebilmesini sağlayacak şekilde taahhüt olarak hesaplanmasına ve taahhüt edilen tutarların ödenmesine karar vermeye ve mevcut katılımcıların Devlet katkılarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanın yetkili olduğu hususu düzenlenmektedir.

Bununla birlikte, 4632 sayılı Kanun kapsamında yapılacak bildirimlerin Müsteşarlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde güvenli elektronik iletişim araçları ile de yapılabilmesine imkan sağlanmaktadır.

Madde 2- Madde ile, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 45 yaşını doldurmamış olan çalışanların da ek 2 nci madde hükümleri çerçevesinde otomatik olarak emeklilik planına dahil edilmesi düzenlenmektedir.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

10/8/2016

Esas No: 1/752

Karar No: 16

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1/752 esas numaralı “*Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı*” Komisyonumuzun 09/08/2016 tarihinde yaptığı 36 ncı birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

1/752 esas numaralı “*Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı*” 02/08/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Tasarı, Başkanlıkça 08/08/2016 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 09/08/2016 tarihinde yaptığı 36 ncı birleşiminde; Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Naci AĞBAL ile Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Sigortalar Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcilerinin katılımıyla Kanun Tasarısının görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

2. KANUN TASARISINDA ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

- 45 yaşını doldurmamış ücret karşılığı bağımlı çalışanların 1/1/2017 tarihinden itibaren, işverenin düzenleyeceği bir emeklilik sözleşmesiyle bireysel emeklilik sistemine dâhil edilmesi amaçlanmaktadır.

- Bakanlar Kurulu, bireysel emeklilik sistemine dâhil edilecek işyerleri ile çalışanları ve bu kapsamdaki uygulama esaslarını belirlemeye yetkili kılınmaktadır.

- Çalışan katkı payı 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesi kapsamında belirlenen prime esas kazancın yüzde 3'üdür. Bu oranı iki katına kadar artırmaya ve yüzde 1'e kadar azaltmaya; ayrıca katkı payına maktu limit getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

- Katkı payı, en geç çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden iş günü işveren tarafından şirkete aktarılacaktır. Çalışan, sözleşmede belirlenen tutardan daha yüksek bir tutarda kesinti yapılmasını işverenden talep edebilecektir. Çalışan payının zamanında yatırılmaması halinde, çalışanın kaybindan işveren sorumlu olacaktır.

- Çalışan, emeklilik planına dâhil olduğunun kendisine bildirildiği tarihi takip eden iki ay içerisinde sözleşmeden vazgeçebilecektir. Bu durumda ödenen katkı payları ve yatırım gelirleri 10 iş günü içerisinde çalışana iade edilecektir. Şirket cayma süresince ödenen katkı paylarının değer kaybetmemesini sağlayacak şekilde fon yönetiminden sorumlu tutulmaktadır. Çalışan, Hazine Müsteşarlığınca belirlenen hallerde katkı payı ödemesine ara verilmesini talep edebilecektir.

- Çalışan, iş değiştirdiği takdirde yeni işyerinde bu kapsamda bir emeklilik planı uygulanmakta ise o sisteme hakları ve yükümlülükleri ile birlikte dâhil olacak; eğer uygulanmıyor ise talebi halinde önceki işyerinde düzenlenmiş sözleşme kapsamında katkı payı ödemeye devam edebilecektir; talep etmez ise emeklilik sözleşmesi sonlandırılacaktır.

- Sistemin mevcut halinde çalışanların ödediği katkı payına eklenen yüzde 25 oranında Devlet katkısı, bu sistemde de geçerli olacak; ayrıca çalışanın cayma hakkını kullanmaması ve Devlet katkısını hak etmesi halinde çalışana sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere 1.000 Türk Lirası ilave Devlet katkısı sağlanacaktır. Bakanlar Kurulu bu tutarı yarisına kadar artırmaya ve azaltmaya yetkilidir.

- Emeklilik hakkının kullanılması durumunda birikimini en az 10 yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana, birikiminin yüzde 5'i karşılığı ilave Devlet katkısı sağlanacaktır.

- Sistem Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenecektir. Denetimler kapsamında tespit edilen her bir ihlal için 100 TL idari para cezası uygulanacaktır.

3. KOMİSYONUMUZDA TASARININ GENELİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Tasarısının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyesi Milletvekilleri tarafından;

- Daha yüksek ve sürdürülebilir büyüme rakamlarına ulaşmak için yatırımların artırılmasının önemli bir aracı olan tasarruf oranının yükseltilmesine yönelik getirilen düzenlemenin genel hatlarıyla olumlu karşılandığı,

- Otomatik katılıma dayalı bireysel emeklilik sisteminin düzenleyici etki analizinin yapılması gerektiği, buna göre sisteme kaç kişinin katılacağı, ne kadarlık bir tasarruf tutarının elde edileceği gibi hususların açığa kavuşturulmasının önemli olduğu,

- Bireysel emeklilik sisteminin özendirilmesine yönelik olarak verilen devlet katkılarının oldukça önemli olduğu, özellikle otomatik katılıma dayalı bireysel emeklilik sisteminin cayma süresi sonunda sistemde kalanlara verilecek olan 1.000 TL'lik devlet katkısının memnuniyet verici olduğu, ancak devlet katkılarının uzun vadeli projeksiyonlarının yapılması ve olası mali yüklerinin önceden değerlendirilmesinin önemli olduğu, sürdürülebilir bir devlet katkısı modelinin geliştirilmesinin önemli olduğu,

- Hâlihazırda bireysel emeklilik sisteminin uygulamada var olduğu, getirilen düzenlemeyle bireysel emeklilik sisteminin zorunlu katılıma dönüştürüldüğü, oysaki sistemin gönüllülük esasına dayalı olması gerektiği, bu açıdan düzenlemenin yeniden değerlendirilmesi gerektiği,

- Otomatik katılıma dayalı bireysel emeklilik sisteminin ücret karşılığı çalışanları esas aldığı, dolayısıyla sistemin dar gelir grubundaki bireyleri daha büyük oranda kapsadığı, oysaki yüksek gelir grubuna sahip kendi nam ve hesabına çalışanların da bu sisteme dahil edilmesi gerektiği, özellikle yüksek gelir grubundaki kesinti oranının daha yüksek olması ve böylelikle adil bir servet dağılımının esas alınmasının önem arz ettiği,

- Yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte milyonlarca çalışanın sisteme dahil olacağı, bu nedenle sistemde ciddi bir yoğunluğun yaşanabileceği, olası bir yoğunluğun ortaya çıkaracağı sorunları azaltmak adına yürürlükte kademeli bir geçişin öngörülmesi gerektiği,

- Sigorta şirketlerinin çalışan katkı payı üzerinden fon yönetim bedeli tahsil etmekte olduğu, sistemin kısmi de olsa zorunlu olması nedeniyle milyonlarca çalışanın ve işverenin söz konusu bedeli ödemek zorunda kalacağı, bu bedelin makul bir seviyeye düşürülmesi gerektiği,

şeklindeki görüş ve eleştirilerin ardından Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Bireysel emeklilik sisteminin 2001 yılında yürürlüğe giren bir yasayla kurumsal yapısının oluşturulduğu, akabinde 2013 yılında çıkarılan ilave bir düzenlemeyle devlet katkısının sisteme kazandırıldığı, otomatik katılıma dayalı yeni düzenlemeyle de sistemin kapsamının genişletilmesinin hedeflendiği,

- Geçen 3,5 yıl içinde katılımcı sayısının 3,1 milyondan 6,4 milyona yükseldiği, sistemdeki toplam fon büyüklüğünün ise 2012 yılının sonunda yaklaşık 20,3 milyar TL iken, Temmuz 2016 itibarıyla 56 milyar TL'ye ulaştığı,

- Getirilen yasal düzenlemeyle bireysel emeklilik sisteminin kapsamının genişletilmesinin ve yaygınlaştırılmasının, bireylerin emeklilik dönemindeki refah düzeylerinin artırılmasının, hem ülke hem de birey tasarruf oranlarının yükseltilmesinin ve böylelikle hem büyümenin hızlandırılmasının hem de cari açığın düşürülmesinin amaçlandığı,

- Otomatik katılıma dayalı bireysel emeklilik sisteminin başta ABD, İngiltere, İtalya ve Yeni Zelanda olmak üzere birçok gelişmiş ülkede uygulanmakta olduğu, söz konusu iyi ülke örneklerinin detaylı bir şekilde incelenmek suretiyle sistemin kurgulandığı,

- Otomatik katılıma dayalı bireysel emeklilik sisteminin düzenleyici etki analizinin yapıldığı, buna göre 100 ve üzeri işçi çalıştıran işyerinin sisteme dahil olması durumunda sistemin yaklaşık 6,7 milyon kişiyi kapsayacağı ve 10 yılın sonunda sistemde yaklaşık 100 milyar TL'lik bir artışın yaşanmasının beklendiği,

- Hâlihazırda gönüllülük esasına dayalı bir bireysel emeklilik sisteminin var olduğu, getirilen düzenlemeyle 45 yaşını doldurmamış çalışanların otomatik olarak sisteme dahil olacağı, ancak sisteme dahil olanların talep etmeleri halinde sisteme girdikleri tarihten itibaren iki ay içinde sistemden çıkabilecekleri ve gerek katkı payları gerekse katkı paylarının işletilmesi sonucu elde edilen tutarları geri alabilecekleri, bu anlamda getirilen düzenlemenin zorunluluk içermediği, gelişmiş ülke örneklerinde sisteme otomatik katılım sağlayan çalışanların büyük bir kısmının cayma süresi sonunda sistemden çıkmadıklarının görüldüğü, bu nedenle iki aylık bir sürenin öngörüldüğü,

- Tasarruf oranlarının artırılması noktasında bireysel emeklilik sisteminin oldukça önem arz ettiği, özellikle katılımın yüksek tutulması adına Devlet katkılarının teşvik edici olduğu, sistemin teşvik edilmesi adına mali disiplinden vazgeçilmediği, taahhüt edilen katkıların sürdürülebilir bir yapısının olduğu,

- 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesi planlanan yeni düzenleme için uygulamada kademeli bir geçişin öngörüldüğü, dolayısıyla sistemin hayata geçirilmesi noktasında herhangi bir uygulama sorunuyla karşılaşılacağı,

- Sigorta şirketlerince tahsil edilen fon yönetim bedelinin makul bir seviyede olması adına gerekli çalışmaların yapılacağı, gerek çalışana gerekse işverene bu noktada gerekli anlayış ve esnekliğin gösterileceği,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Tasarının geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Kanun Tasarısının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Kanun Tasarısı, aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 1

Tasarının çerçeve 1 inci maddesiyle 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa ek 2 nci madde olarak eklenmesi öngörülen düzenlemenin birinci fıkrasında yer alan “bir şirketin” ibaresinin anlama açıklık kazandırılması amacıyla “şirketlerden birinin” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

Çerçeve Madde 2

Tasarının çerçeve 2 nci maddesiyle 4632 sayılı Kanuna geçici 2 nci madde olarak eklenmesi öngörülen düzenlemede yer alan “Kanunun” ibaresinin anlama açıklık kazandırılması amacıyla “maddeyi ihdas eden Kanunun” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 3 ve 4

Tasarının yürürlük ve yürütmeye ilişkin 3 ve 4 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

5. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Tasarının Genel Kurul'daki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Eskişehir Milletvekili Emine Nur GÜNAY, Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER, İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL, Kars Milletvekili Yusuf Selahattin BEYRİBEY, Kırşehir Milletvekili Mikail ARSLAN, Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR, Nevşehir Milletvekili Ebubekir GİZLİGİDER ve Rize Milletvekili Hikmet AYAR özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Mehmet Şükrü Erdinç</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Isparta	Adana	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Emine Nur Günay</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>	<i>İbrahim Aydın</i>
Eskişehir	Ankara	Antalya
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhi)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Günal</i>	<i>Mustafa Savaş</i>	<i>Kasım Bostan</i>
Antalya	Aydın	Balıkesir
(Muhalefet şerhim eklidir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Şahap Kavcıoğlu</i>	<i>Nursel Aydoğan</i>	<i>Nimetullah Erdoğan</i>
Bayburt	Diyarbakır	Diyarbakır
	(Muhalefet şerhim eklidir)	(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Ejder Açıkkapı</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Utku Çakırözer</i>
Elazığ	Erzurum	Eskişehir
		(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Mehmet Bekaroğlu</i>	<i>Aykut Erdoğan</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
	(Muhalefet şerhi eklidir)	(Muhalefet şerhim eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Erkan Kandemir</i>	<i>Garo Paylan</i>	<i>Bihlun Tamaylıgil</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)

Üye <i>Şirin Ünal</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Musa Çam</i> İzmir (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Hamza Dağ</i> İzmir
Üye <i>Zekeriya Temizel</i> İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>İbrahim Mustafa Turhan</i> İzmir	Üye <i>Yusuf Selahattin Beyribey</i> Kars (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Mikail Arslan</i> Kırşehir (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Muhalefet şerhi eklidir)
Üye <i>Ebubekir Gizligider</i> Nevşehir (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Alpaslan Kavaklıoğlu</i> Niğde	Üye <i>Ergün Taşcı</i> Ordu
Üye <i>Hikmet Ayar</i> Rize (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Erhan Usta</i> Samsun (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Mehmet Ali Cevheri</i> Şanlıurfa
Üye <i>Kadim Durmaz</i> Tokat (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Salih Cora</i> Trabzon	Üye <i>Faruk Çaturoğlu</i> Zonguldak

KARŞI OY

1/752 Esas nolu **“Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”**na karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Fon değerlendirme esasına göre kurulmuş olan emeklilik sistemlerinin, sistemden yararlananların sosyal gereksinimlerini ve insanca yaşam için zorunlu giderlerini karşılamaktan uzaklaşması, emeklilik fonlarının liberal ekonomik sistemlerin krizlerinde heba edilmesi emeklilik sistemleri için yeni arayışlara, ek olanaklar peşinde koşulmasına neden olmaktadır.

Böylece çalışanların emekliliklerinde yaşamlarını sürdürmelerini sağlayacak zorunlu emeklilik sistemlerinin yanında bireysel emeklilik sistemleri kurulmakta, gelecek endişesi taşıyan çalışanlar zaten yetersiz olan gelirlerinden tasarrufa zorlanarak bu sistemlerde geleceği kurtarma arayışına girmektedir.

Çalışanlar açısından gelecek güvencesi olarak görülen bu çabalar, liberal ekonomi için ise tasarruf açığının giderilmesi ve yatırımlar açısından kaynak olarak görülmektedir.

Nitekim tasarıyı sunan yetkililer tarafından “hayat standartlarını korumak isteyen bireyler için, sosyal güvenlik sistemlerince sunulan emeklilik gelirine ek bir gelir sağlamak amacıyla oluşturulmuş bir sistem” olarak ifade edilen Bireysel Emeklilik Sisteminin bu kanun gerekçesinde tasarrufları arttıracak katalizör olarak sunulması ile temel bir anlayışın göstergesi ortaya çıkmaktadır.

Sosyal devlet sorumluluğunu yerine getirmekte stratejik olarak insanca bir yaşam geleceğini planlama eksikliğinin sonucu, çalışanın sırtından tasarruf yapabilene gelecek kurgulama hedefi sunulmaktadır.

Bireysel Emeklilik Sisteminin yapısal sorunları ile ilgili çözüm süreci ortaya konulmadan devlet katkı paylı bir tasarruf ortamı yaratmanın riskleri geçerliliğini koruyacaktır.

Uzun vadeli stratejik plan yapılmadığı takdirde sürdürülebilir bir uygulamanın gerçekleşmesi mümkün olmayacaktır.

Fon birikimlerinde içerik kompozisyonlarının oluşumu ve takibi çok önemlidir. Son beş yıl açısından bakıldığında ortalama fon getirilerinin, kümülatif enflasyonun gerisinde kalması sonucunda reel getiri kaybı ortaya çıkmaktadır.

Yakın geçmişte yaşanan Zorunlu Tasarruf Fonu ve zorunlu Konut Edindirme Yardımı adıyla uygulanmış olan örneklerde, nemalandırma açısından yaşanan kayıpların sonrasında ortaya çıkan ciddi sonuçların, geri ödemenin çalışanlar açısından yarattığı olumsuzluğu unutturmaması gerekir.

Türkiye’deki servet ve gelir dağılımındaki adaletsiz tablo var olduğu müddetçe dar gelirlinin sırtından tasarruf yaratmaya çalışmak anlamsız bir tercihtir. OECD verilerine göre üye ülkeler arasında, yaşamını borçla idame ettirmek zorunda kalanların nüfusa oranı açısından yüzde 42 ile Türkiye ilk sırada yer almaktadır. OECD ortalaması ise yüzde 19 dur.

Türkiye’de yaşamını borçla sürdürenlerin nüfusa oranı neredeyse yarıya yaklaşmaktadır. Böyle bir tabloda, insanlar borçla yaşarken neyi tasarruf edebileceklerdir.

Nitekim ekonomik teşvik adı altındaki bütün düzenlemelerde Sosyal Güvenlik Kurumu işveren payı giderek daha aşağıya çekilirken kimi istihdam biçimleri için ise sıfırlanmakta, sistemin açıkları gitgide artarak sistemden umutlar kesilmektedir.

Bunun sonucunda da bireyler umutsuz şekilde kendi çözümlerini aramaktadır.

Bu gelişimin sosyal devletin zorunlu sosyal güvenlik sistemlerinin sonunu hazırladığı ve sosyal güvenliğin bireylerin sorunu olduğu şeklindeki akımları desteklediği anlaşılabilir.

Böylece zorunlu sosyal güvenlik ve gönüllü bireysel emeklilik sistemleri bir süre birlikte yürütülecek, son tahlilde zorunlu sosyal güvenlik sistemleri de özelleştirilmek suretiyle emeği ile geçinenlerin sosyal güvencesi sermayenin bir yatırım alanı haline dönüşecektir.

Oysa sorun, ekonomilerin yarattığı katma değerın bölüşümü ile çözülebilecek bir sorun olarak görülmek zorundadır.

Bireylerin yetersiz görülen zorunlu sosyal güvenlik sistemleri dışında çözüm arayışları toplumdaki gelir dağılımı adaletsizliklerini daha da artıracak, çalışırken yeterli geliri elde edemeyenler, çalışmadıkları zamanlarda da sefalete mahkum edilecektir.

Bireysel emeklilik yasasına ek madde ile eklenen sistem “zorunlu olarak başlayıp, gönüllü olarak sürdürülecek bir sistem” olarak kurulmaktadır.

Yaklaşık altı milyon dolayında katılımcı ile başlatılacak sistemin zorunluluk dönemindeki katılımın devam etmesi varsayımıyla toplam tasarruflara katkısı binde iki – binde üç olarak hesaplanmaktadır. Gönüllülük dönemine geçildiğinde bu oranın binde birin bile altına düşeceği görülecektir.

Bu veriler yapılan düzenlemenin tasarruf açığının giderilmesinde bir çözüm olamayacağını da ortaya koymaktadır.

Ülkemizde çalışanların yaklaşık %60’nın asgari ücret aldıkları, 2016 yılında geçerli olan brüt asgari ücretin 1.647 TL olduğu ve bu ücretin çalışan tek kişinin aylık yoksulluk sınırı olan 2.276 TL’nin bile çok altında bulunduğu (Nisan/2016 Kamu-sen), dolayısıyla geçimlerini dahi bin bir güçlkle sağlamaya çalışan bu grubun tasarruf eğiliminin yüksek olmasının düşünülmeeyeceği izahtan varestedir.

Buna karşın; Söz konusu tasarı ile bu kişilere aylık yaklaşık 50.00 TL’lik ilave bir mali yük getirilerek, çalışanlara katkı sağlamaktan çok, özel emeklilik şirketlerinde fon biriktirme hedefi güdülmüştür.

Getirilen bu tasarının asıl amacı, Kamu Emeklilik Sisteminin özelleştirilmesinin alt yapısını hazırlamak, çalışanın iradesi dışında (işvereni tarafından tercih edilen) bir emeklilik

şirketine katkı payı ödemesini sağlayarak özel bir fon oluşturmaktır. Nitekim, hükümet tarafından yürütülen çalışmalarla işçilerin kıdem tazminatlarının da bireysel fon sistemine bağlanmaya çalışılması bu görüşümüzü desteklemektedir.

Bu genel değerlendirmelerin yanında madde metninde yer alan düzenlemelerde hakkaniyet ve adalet ilkelerine uymayan durumlarla karşılaşmaktadır.

Tasarı ile çalışana, işvereni tarafından otomatik olarak (iradesi dışında) imzalatırılan emeklilik sözleşmesinden iki ay içerisinde cayma hakkı getirilmiş olması, maddi imkansızlık nedeniyle ilk baştan itibaren bireysel emeklilik sistemine katılma iradesi olmayan çalışandan dahi katkı payı alınması suretiyle çalışanın değil, özel emeklilik fonunun lehine bir düzenlemedir.

Bu yolla; Çalışan üzerinde, bireysel emeklilik sistemine dahil olmazsa, işten atılabileceği konusunda gizli bir mobbing de uygulanmış olacaktır.

Çalışanın ücretlerinden kesilen katkı paylarının işverenlerce ilgili şirkete aktarılmaması halinde, işçinin kaybının her ihlal için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca uygulanacak 100 TL idari para cezası ile giderilmesi mümkün görülmemektedir.

Bu miktarda ki idari para cezası, çok sayıda çalışanı olan büyük işverenlerin, çalışanlarının ücretlerinden kestikleri milyonlarca lira katkı payını diledikleri sürece kullanmalarını önlemeyecek, çalışana bir katkı sağlamayacaktır.

İşvereni tarafından zamanında ödenmeyen veya hiç ödenmeyen çalışanın katkı payının şirketler tarafından takip edilmesi öngörülmüşse de, tahsil edilemeyen katkı payları devlet güvencesinden yoksun bırakılmıştır.

Bu durumda çalışanlar, ücretlerinden kesilen ancak işverenleri tarafından emeklilik şirketlerine yatırılması mümkün olmayan katkı paylarına ilişkin birikimlerinden yoksun kalacaktır.

Bugün devlet güvencesinde olan ve öncelikli alacaklar niteliğinde sayılan 67 milyar lira tutarındaki sosyal sigorta primleri (ana para) tahsil edilemez iken, özel şirketlerin bireysel emeklilik katkı paylarını takip ve tahsil etmeleri pek mümkün görülmemektedir.

Fon sisteminin bu güne kadar ki uygulamaları, özellikle devlet garantisinden yoksun zorunlu bireysel emeklilik sisteminin çok sayıda çalışanı mağdur edeceğinden ciddi kuşku duyulmaktadır

Yapılan düzenlemeye göre, çalışan katkı payının takip ve tahsil sorumluluğu emeklilik şirketine verilmekte, ancak bu sorumluluğun bu amaçla yetkilendirilecek bir kuruluşça yerine getirilmesine karar verme yetkisi Müsteşarlığa bırakılmaktadır. Sözü edilen kuruluşun nitelikleri ise tasarıda yer almamaktadır.

Tasarıda; Bankalar, Sosyal Güvenlik Kurumu ve ilgili diğer kamu kurumlarının, çalışan katkı payının takip ve tahsili ile Devlet katkısının hesaplanması için ihtiyaç duyulan verileri,

Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslara göre emeklilik gözetim merkezi ile bu maddeye göre takip ve tahsil sorumluluğu ile yetkilendirilecek kuruluşa aktarmaları, emeklilik gözetim merkezi ile yetkilendirilecek kuruluşların, söz konusu verileri şirketler ile paylaşabilmeleri, bu verilerden kişisel nitelikte olanların, veri sahibinin açık rızasının alınmasına gerek olmaksızın ilgili kuruluşlar arasında paylaşılabilmesi, veri paylaşımının, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmemesi öngörülmüştür.

Tasarıdaki bu düzenleme ile çalışanların kişisel verilerinin rızaları alınmadan özel şirketler ile paylaşılmasına olanak sağlanmıştır.

Anayasamız kişisel verilerin gizliliğini öngörmekte, ilgili kişinin rızası alınmadan paylaşılmasına olanak vermemektedir. Anayasaya aykırı bu düzenleme, çalışanların kişisel verilerinin özel şirketlere verilmesini ve şirketlerin arasında paylaşılmasını öngörerek kişisel mahremiyetin ortadan kalkmasına zemin hazırlamış olacaktır.

Zorunlu başlayarak gönüllülük esasına dönüşen Bireysel Emeklilik Sistemi uygulaması, Anayasa'nın sosyal devlet ilkesi ve sosyal güvenlik, sözleşme hürriyeti ve mülkiyet hakkına ilişkin hükümlerine aykırıdır.

Sosyal güvenlik herkes için zorunludur. Zorunlu başlayarak gönüllüye dönülmesi ise bu ilke ile çelişir.

Tüm bu nedenlerle **“Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının”** bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz. 10.08.2016

Zekeriya Temizel

İzmir

Musa Çam

İzmir

Mehmet Bekaroğlu

İstanbul

Bülent Kuşoğlu

Ankara

Aykut Erdoğan

İstanbul

Kadim Durmaz

Tokat

Bihlun Tamaylıgil

İstanbul

Utku Çakırözer

Eskişehir

MUHALEFET ŞERHİ

1/752 esas numaralı “Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” na dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarız.

Bireysel emeklilik sistemi (BES) tasarısı, Plan ve Bütçe Komisyonu’muzda torba tasarı görüşmelerinden hemen önce ek gündem olarak öne alınmış ve komisyonumuzda görüşülmüştür. Tasarının ilk etapta tartışılması gereken boyutu getiriliş biçimi ve AKP’nin yasama yapma usulüdür. Mevcut durumda, daha önce defalarca kez ifade ettiğimiz gibi, böylesi bir yasama anlayışı; yani binlerce, milyonlarca insanı ilgilendiren hususlarla ilgili apar topar, yangından mal kaçırırçasına bir yasa yapma yaklaşımı, parlamentonun ve yasa koyucu olarak bizlerin sorumluluğuna hiçbir şekilde denk düşmemektedir. Ancak AKP iktidarı, komisyon ve meclis çoğunluğuyla, bize bu yaklaşımı sürekli olarak dayatmakta ve ne yazık ki uygulamada milyonlarca insanı ilgilendiren birçok kanun, üzerinde yoğun tartışılmadan, ilgili uzman kişileri dinleyemeden geçirilmekte ve kanunlaşmaktadır.

Öte yandan, görüştüğümüz bu tasarı, her ne kadar AKP tarafından Avrupa ülkeleri örnek verilerek vatandaşlara olumlu bir algı yaratılarak sunulsa da, sosyal güvenlik sistemini tasfiye konusunda yeni bir adımdır. Tasarı, AKP’nin işçiye, emekçiye dönük saldırılarının yeni bir halkasını oluşturmaktadır.

AKP’nin 14 yıllık iktidarı boyunca piyasalaştırılan ve hiçleştirilen emek, bu tasarıyla yeniden kendini göstermektedir. Tasarıda işçilerin imzalamadığı bir sözleşme üzerinden, zorunlu olarak bireysel emeklilik sistemine dahil edilmeleri mümkün kılınmaktadır. “Her ne kadar iki ay içerisinde ‘sözleşmeden cayma’ hakkı getiriliyor gibi görünse de, böyle bir düzenleme büyük bir adaletsizlik ve hukuksuzluk içermektedir. Zorunlu olarak bireysel emeklilik sistemine dahil edilme durumu, sosyal güvenlik ve sözleşme hürriyetini yok saymakla, en başta sosyal devlet ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Zira Anayasanın 60. Maddesi; “Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir ve devlet bu güvenliği sağlayıp gerekli teşkilatı kurmakla yükümlüdür” hükmüyle sosyal güvenlik hakkını çok açık tanımlamaktadır. Sosyal Devlete düşen görev, vatandaşları bireysel emeklilik sistemine zorunlu dâhil etmek değil, çalışanların mevcut durumda primini ödediği sosyal güvenlik sistemini iyileştirmek ve bunu geliştirmektir. İşçilerin, emekçilerin ihtiyacı; zorunlu bireysel emeklilik sisteminden ziyade, parasız ve nitelikli sağlık ve sosyal güvenlik hakkıdır. Oysaki bu tasarı ile işçiler, emekçiler özel bir sigorta programına zorla üye olmakta ve kendi arzusu dışında ücretlerinden kesinti yapılması mümkün hale gelmektedir.

Mevcut durumda AKP iktidarının asgari ücret zammı, taşeron işçiler ve kıdem tazminatına dair vaatlerinin büyük bir yalan olduğu kısa zamanda uygulamada ve böylesi düzenlemelerden açıkça görülmüştür. Zorunlu BES ile işçiler daha fazla yoksullaşacak. Asgari ücrete yapılan

sözüm ona zammın büyük bir yalan olduğu, uygulamada birçok kesintiyle zaten yapılan zammın işverenler lehine geri alındığı görülmüşken, bu düzenleme ile asgari ücretli çalışanlardan, yine bir kesinti yapılacak, sendikalı-toplu sözleşmeli işyerlerinde bu rakam çok daha yukarılara çıkacaktır. Düşük ücretli ve asgari ücretli işçilerin yüzde 20'lik vergi dilimine girmeye başlamış olması yoksullaşmayı daha da artıracak, asgari ücretliyi hem BES hem de vergi dilimindeki artış vuracak, böylece yaşamını açlık sınırının altında sürdürmeye çalışan asgari ücretli için, kesinti yapılan her ay daha da zor yaşam koşullarını beraberinde getirecektir.

Devlet katkısı ile bireysel emeklilik dayatması, devlet kesesinden özel sigortaların finansmanı demektir. Oysaki devletin vergi gelirlerinin önemli bir bölümü ücretlilerden sağlanmaktadır. Yani devlet işçilerden aldığı parayla finansal sermayeyi destekleyecektir. Bununla da yetinilmeyecek; AKP'nin bütün çılgın projelerinin ve büyük sermaye kesimlerine, yandaşlara aktarılan paralar, işçi ve emekçilerden alınan bu kesintilerle sağlanacaktır. Çalışanların ödediği vergilerle, çalışanlardan kesilen paralarla sermayenin beslenmesi kabul edilemez bir yolsuzluktur. Borç içerisinde yaşamlarını sürdürebilen işçilerin tasarruf yapması için zorla ceplerine el uzatmak çözüm değildir. Ülkede tasarruf oranları artırılmak isteniyorsa, çare işçilerin gelirlerini artırmaktır. Zorla tasarruf olmaz, ücretlerin artışıyla, ücretlere zam yaparak işçilerin tasarruf etmeleri olanaklı hale gelir. Tasarruf yapılacaksa, vergide adalet sağlanır; çok kazananın çok, az kazananın daha az vergi toplanır, vergi barışı adı altında büyük sermaye kesimlerine, yandaşlara milyarlarca lira vergi affı getirilmez ve kamunun gelirleri arttırılır.

Dolayısıyla, bu komisyondan geçen bireysel emeklilik ile ilgili bu tasarının tarafımızdan kabul edilir hiçbir tarafı olmadığını ve karşı oy kullanacağımızı ifade etmek isteriz.

Garı Paylan
İstanbul

Nimetullah Erdođmuş
Diyarbakır

Nursel Aydoğan
Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

Tasarının usul açısından değerlendirilmesi

Kanun Tasarısı 8 Ağustos 2016 Pazartesi Komisyona gelmiş ve 9 Ağustos'ta görüşülmeye başlanmıştır. Bu içtüzüğe aykırı bir durumdur. Milletvekillerinin konu üzerinde yeterince çalışma imkânı olmamıştır.

Diğer Kanun tasarı ve tekliflerinde olduğu gibi bu Tasarının ekinde de düzenleyici etki analizi bulunmamaktadır. Temel amacı tasarrufları arttırmak olarak ifade edilen Tasarının yurt içi tasarrufları ne kadar arttıracığına ilişkin bir çalışma dahi yapılmamıştır. Kaldı ki böyle bir tasarının yatırımlar, tasarruflar, büyüme, istihdam ve bütçe üzerindeki etkisi detaylı bir şekilde çalışılmalıydı.

Sosyal tarafların ve sektör temsilcilerinin görüşü alınmamış, Komisyon görüşmelerinde söz verilmemiştir.

Tasarının içerik açısından değerlendirilmesi

2000'li yılların başından itibaren Türkiye'de yurt içi tasarruflar hızla azalmaktadır. Tasarrufların azalması bir yandan yatırımların düşük düzeyde kalmasına diğer yandan da cari açığın artmasına neden olmaktadır. Bu durum Türkiye'nin büyümesinin önündeki en büyük kısıttır. Dolayısıyla yurt içi tasarrufları arttırmak ve artan tasarrufları üretken alanlara kanalize etmek ülkemiz açısından son derece önemlidir.

Bireysel emeklilik 2001 yılında MHP'nin de koalisyon ortağı olduğu 57. Hükümet döneminde çıkarılan bir yasayla sistemimize girmiştir.

Bireysel emeklilik sistemi özü itibarıyla doğru ve yerinde bir uygulamadır. Çalışırken geliri iyi olan insanların bu gelirinin bir kısmını tasarruf ederek ileride bunu kullanması hem çalışanın geleceğini güvence altına alacaktır hem de kamu sigorta sistemi üzerindeki baskıyı azaltacaktır.

Daha sonra 2013 yılında bireysel emeklilik sistemine devlet katkısı verilmesinde bir değişiklik yapılmış ve sistemin büyümesi yönünde adım atılmıştır. Burada % 25 devlet katkısının bütçeye yıllık 3 milyar TL civarında yükü vardır. Hâlbuki önceki sistemde katılımcıların yaklaşık yarısı hiçbir devlet katkısı almadığı halde sisteme girmişlerdir. Dolayısıyla bundan sonra atılacak adımlarda bireysel emeklilik sistemine giriş ile devlet katkısının arasında güçlü bir ilişki olmadığı göz önünde tutulmalıdır.

Nüfusumuzu gelir açısından %20'lik dilimlere ayırdığımızda, geliri en düşük olan ilk üç % 20'lik dilimde yani % 60'lık kısımda tasarruflar negatiftir. Yani nüfusun % 60'ı gelirden fazlasını tüketmektedir. Bu kanunla geliri düşük kesime getirilecek otomatik bireysel emekliliğe geçiş ciddi gelir/ücret sorununa yol açabilecektir. Ücretler üzerinde de baskı oluşturacaktır.

Bireysel emeklilikte sunulan devlet katkısı sürekli arttırılarak sistem büyütülmeye çalışılıyor ve sistemin bütçeye olan yükü sürekli artıyor.

Kanun tasarısıyla yapılan düzenleme sonucu sistemin bütçeye olan yükü giderek artmasına rağmen ortaya çıkan veya bundan sonra çıkacak fon varlığı artışı Milli Gelire oranla baktığımızda binde 2-3 civarındadır. Yani kısılan primlerin tamamının tüketimin kısılmasıyla finanse edilmesi durumunda dahi tasarruf etkisi yüzde 0,2- 0,3 civarında olacaktır.

AKP Hükümetleri yurt içi tasarrufların artırılması gibi önemli ve yapısal bir konuyu sadece bireysel emeklilik sistemi üzerinden çözmek isteme gibi bir yanlış içerisindedir. Oysa tasarrufları arttırma bunun çok ötesinde ve derin bir konudur. Hükümetin ivedi olarak tasarrufların arttırılması konusunda ciddi adım atması gerekmektedir.

Bireysel emeklilik sisteminin büyümesi açısından fon işletme giderlerinin düşürülmesi çok önemlidir. Sisteme giren vatandaşlarımız Uluslararası standartların çok üzerinde bir maliyetle karşı karşıyadır.

Türkiye’de sigortacılık sisteminin %70’i doğrudan, İstanbul Borsası da hesaba katıldığında belki % 90’ı yabancıların elindedir. Neredeyse tamamı yabancıların elinde olan bir sisteme devletin bu kadar çok katkı yapması üzerinde durulması gereken bir konudur.

Bireysel emeklilik sisteminin katılımcıları mağdur etmemesi için dikkat edilmesi gereken bir husus da katılımcıların yatırımlarını seçme konusunda bilinçlendirilmesidir. Ülkemizde finansal okuryazarlığın düşük olduğu dikkate alındığında sisteme zorunlu olarak girenlerde daha fazla mağduriyet olması muhtemeldir.

Zorunlu sisteme 1.1.2017’de geçilmesi öngörülmektedir. Burada kademeli geçiş yapılması yerinde olacaktır.

Sisteme bu kanun kapsamında girişlerde ilave 1000 TL destek sağlanmaktadır. Sisteme gönüllü olarak girenlere böyle bir destek verilmemektedir. Bu da açık bir haksızlıktır.

Özetle, bireysel emeklilik sistemine özü itibarıyla karşı olmamakla birlikte, sisteme gereğinden fazla misyon yüklenmesi ve getirisiyle mukayese edildiğinde bütçeye önemli yükler getirmesi nedeniyle Tasarıya muhalefet ediyoruz.

Erhan Usta
Samsun

Mehmet Günel
Antalya

Mustafa Kalaycı
Konya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Çalışanların otomatik olarak bir emeklilik planına dahil edilmesi

EK MADDE 2- Türk vatandaşı veya 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olup, 45 yaşını doldurmamış olanlardan 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre çalışmaya başlayanlar, işverenin bu Kanun hükümlerine göre düzenlediği bir emeklilik sözleşmesiyle emeklilik planına dahil edilir. İşveren, çalışanını ancak otomatik katılım için emeklilik planı düzenleme konusunda Müsteşarlıkça uygun görülen bir şirketin sunacağı emeklilik planına dahil edebilir. Bakanlar Kurulu, bu madde uyarınca emeklilik planına dahil edilecek işyerleri ile çalışanları ve bu kapsamdaki uygulama esaslarını belirlemeye yetkilidir.

Çalışan katkı payı, çalışanın 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesi çerçevesinde belirlenen prime esas kazancının %3'üne karşılık gelen tutardır. Bu oranı iki katına kadar artırmaya, %1'e kadar azaltmaya veya katkı payına maktu limit getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu tutar, en geç çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden işgünü, bu Kanun hükümleri uyarınca işveren tarafından şirkete aktarılır. İşveren bu madde uyarınca katkı payını zamanında şirkete aktarmaz veya geç aktarırsa çalışanın 5 inci maddedeki hesaplama yöntemi uyarınca varsa birikiminde oluşan parasal kaybından sorumludur. Çalışan, otomatik katılıma ilişkin emeklilik sözleşmesinde belirlenen tutardan daha yüksek bir tutarda kesinti yapılmasını işverenden talep edebilir.

Çalışan, emeklilik planına dahil olduğunun kendisine bildirildiği tarihi müteakip iki ay içinde sözleşmeden cayabilir. Cayma halinde, ödenen

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Çalışanların otomatik olarak bir emeklilik planına dahil edilmesi

EK MADDE 2- Türk vatandaşı veya 29/5/2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28 inci maddesi kapsamında olup, kırkbeş yaşını doldurmamış olanlardan 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre çalışmaya başlayanlar, işverenin bu Kanun hükümlerine göre düzenlediği bir emeklilik sözleşmesiyle emeklilik planına dahil edilir. İşveren, çalışanını ancak otomatik katılım için emeklilik planı düzenleme konusunda Müsteşarlıkça uygun görülen şirketlerden birinin sunacağı emeklilik planına dahil edebilir. Bakanlar Kurulu, bu madde uyarınca emeklilik planına dahil edilecek işyerleri ile çalışanları ve bu kapsamdaki uygulama esaslarını belirlemeye yetkilidir.

Çalışan katkı payı, çalışanın 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesi çerçevesinde belirlenen prime esas kazancının yüzde üçüne karşılık gelen tutardır. Bu oranı iki katına kadar artırmaya, yüzde bire kadar azaltmaya veya katkı payına maktu limit getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu tutar, en geç çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden işgünü, bu Kanun hükümleri uyarınca işveren tarafından şirkete aktarılır. İşveren bu madde uyarınca katkı payını zamanında şirkete aktarmaz veya geç aktarırsa çalışanın 5 inci maddedeki hesaplama yöntemi uyarınca varsa birikiminde oluşan parasal kaybından sorumludur. Çalışan, otomatik katılıma ilişkin emeklilik sözleşmesinde belirlenen tutardan daha yüksek bir tutarda kesinti yapılmasını işverenden talep edebilir.

Çalışan, emeklilik planına dahil olduğunun kendisine bildirildiği tarihi müteakip iki ay içinde sözleşmeden cayabilir. Cayma halinde, ödenen

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

katkı payları, varsa hesabında bulunan yatırım gelirleri ile birlikte on işgünü içinde çalışana iade edilir. Şirket, cayma süresince ödenen katkı paylarının değer kaybetmemesini sağlayacak şekilde fon yönetiminden sorumludur. Cayma hakkını kullanmayan çalışan Müsteşarlıkça belirlenen hallerde katkı payı ödemesine ara verilmesini talep edebilir.

Bu madde kapsamında bir emeklilik sözleşmesi bulunan çalışanın işyerinin değişmesi halinde, yeni işyerinde bu madde kapsamında bir emeklilik planı var ise çalışanın birikimi ve sistemde kazandığı emekliliğe esas süresi yeni işyerindeki emeklilik sözleşmesine aktarılır. Yeni işyerinde emeklilik planının bulunmaması halinde çalışan, talep ederse önceki işyerinde düzenlenmiş sözleşme kapsamında katkı payı ödemeye devam edebilir, talep etmezse bu madde kapsamındaki emeklilik sözleşmesi sonlandırılır. Çalışan bu yöndeki talebini, işyeri değişikliğini izleyen ayın sonuna kadar şirkete bildirmek zorundadır.

Çalışan adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı payları üzerinden ek 1 inci maddedeki usul ve esaslara göre bu madde uyarınca ayrıca Devlet katkısı sağlanır. Çalışanın bu madde kapsamında cayma hakkını kullanmaması halinde, sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere, ek 1 inci maddedeki Devlet katkısı hak etme ve ödeme koşuluna tabi olmak kaydıyla, 1.000 Türk Lirası tutarında ilave Devlet katkısı sağlanır. Bakanlar Kurulu, bu tutarı yarısına kadar artırmaya veya yarısına kadar azaltmaya yetkilidir. Emeklilik hakkının kullanılması halinde, hesabında bulunan birikimi en az on yıllık, yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana, birikiminin %5'i karşılığı ek Devlet katkısı ödemesi yapılır. Bu madde hükmüne göre çalışan katkı payının takip ve tahsil sorumluluğu şirkete aittir. Müsteşarlık takip ve tahsil sorumluluğunun bu amaçla yetkilendirilecek bir kuruluşça yerine getirilmesine karar verebilir. Bankalar, Sosyal Güvenlik Kurumu ve ilgili diğer kamu kurumları, çalışan katkı payının takip ve tahsili ile Devlet katkısının hesaplanması için ihtiyaç duyulan

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

katkı payları, varsa hesabında bulunan yatırım gelirleri ile birlikte on işgünü içinde çalışana iade edilir. Şirket, cayma süresince ödenen katkı paylarının değer kaybetmemesini sağlayacak şekilde fon yönetiminden sorumludur. Cayma hakkını kullanmayan çalışan Müsteşarlıkça belirlenen hallerde katkı payı ödemesine ara verilmesini talep edebilir.

Bu madde kapsamında bir emeklilik sözleşmesi bulunan çalışanın işyerinin değişmesi halinde, yeni işyerinde bu madde kapsamında bir emeklilik planı var ise çalışanın birikimi ve sistemde kazandığı emekliliğe esas süresi yeni işyerindeki emeklilik sözleşmesine aktarılır. Yeni işyerinde emeklilik planının bulunmaması halinde çalışan, talep ederse önceki işyerinde düzenlenmiş sözleşme kapsamında katkı payı ödemeye devam edebilir, talep etmezse bu madde kapsamındaki emeklilik sözleşmesi sonlandırılır. Çalışan bu yöndeki talebini, işyeri değişikliğini izleyen ayın sonuna kadar şirkete bildirmek zorundadır.

Çalışan adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı payları üzerinden ek 1 inci maddedeki usul ve esaslara göre bu madde uyarınca ayrıca Devlet katkısı sağlanır. Çalışanın bu madde kapsamında cayma hakkını kullanmaması halinde, sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere, ek 1 inci maddedeki Devlet katkısı hak etme ve ödeme koşuluna tabi olmak kaydıyla, bin Türk Lirası tutarında ilave Devlet katkısı sağlanır. Bakanlar Kurulu, bu tutarı yarısına kadar artırmaya veya yarısına kadar azaltmaya yetkilidir. Emeklilik hakkının kullanılması halinde, hesabında bulunan birikimi en az on yıllık, yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana, birikiminin yüzde beşi karşılığı ek Devlet katkısı ödemesi yapılır. Bu madde hükmüne göre çalışan katkı payının takip ve tahsil sorumluluğu şirkete aittir. Müsteşarlık takip ve tahsil sorumluluğunun bu amaçla yetkilendirilecek bir kuruluşça yerine getirilmesine karar verebilir. Bankalar, Sosyal Güvenlik Kurumu ve ilgili diğer kamu kurumları, çalışan katkı payının takip ve tahsili ile Devlet katkısının hesaplanması için ihtiyaç duyulan

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

verileri, Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslara göre emeklilik gözetim merkezi ile bu maddeye göre takip ve tahsil sorumluluğu ile yetkilendirilecek kuruluşa aktarır. Emeklilik gözetim merkezi ile bu maddeye göre yetkilendirilecek kuruluş, söz konusu verileri şirketler ile paylaşabilir. Bu verilerden kişisel nitelikte olanlar, veri sahibinin açık rızasının alınmasına gerek olmaksızın ilgili kuruluşlar arasında paylaşılabilir ve veri paylaşımı, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmez.

Bu madde kapsamında sunulan emeklilik planları kapsamında şirketlerce 7 nci madde uyarınca fon işletim gideri kesintisi dışında başka bir kesinti yapılamaz. Çalışan katkı payı, işverenin taraf olduğu 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu kapsamındaki haciz ve iflas yoluyla takip bakımından işçi alacağı niteliğinde imtiyazlı bir alacaktır. İşverenler bu madde kapsamındaki yükümlülükleri bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından denetlenir. İşverenin bu madde kapsamındaki yükümlülüklerine ve bu madde uyarınca yürürlüğe konulan düzenlemelere uymaması halinde, her bir ihlal için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca 100 Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

Bakan, belirleyeceği esaslar dahilinde bu Kanun kapsamındaki Devlet katkısının ilgililerin hesaba takip edebilmesini sağlayacak şekilde taahhüt olarak hesaplanmasına ve taahhüt edilen tutarların ödenmesine karar vermeye ve mevcut katılımcıların Devlet katkılarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bakan bu Kanun uyarınca kurulacak fonların içeriğini belirleyebilir ve fonlara sayı sınırı getirebilir. Bu Kanun uyarınca yapılacak bildirimler, Müsteşarlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde güvenli elektronik iletişim araçları ile de yapılabilir.

Çalışanın işvereni aracılığıyla bir emeklilik planına dahil olması, işveren tarafından şirket ve plan belirlenmesinde gözönünde bulundurulacak kriterler, katkı paylarının yatırıma yönlendirileceği fonlar, işverenin şirket ile yapacağı sözleşme,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

verileri, Müsteşarlıkça belirlenen usul ve esaslara göre emeklilik gözetim merkezi ile bu maddeye göre takip ve tahsil sorumluluğu ile yetkilendirilecek kuruluşa aktarır. Emeklilik gözetim merkezi ile bu maddeye göre yetkilendirilecek kuruluş, söz konusu verileri şirketler ile paylaşabilir. Bu verilerden kişisel nitelikte olanlar, veri sahibinin açık rızasının alınmasına gerek olmaksızın ilgili kuruluşlar arasında paylaşılabilir ve veri paylaşımı, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmez.

Bu madde kapsamında sunulan emeklilik planları kapsamında şirketlerce 7 nci madde uyarınca fon işletim gideri kesintisi dışında başka bir kesinti yapılamaz. Çalışan katkı payı, işverenin taraf olduğu 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu kapsamındaki haciz ve iflas yoluyla takip bakımından işçi alacağı niteliğinde imtiyazlı bir alacaktır. İşverenler bu madde kapsamındaki yükümlülükleri bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından denetlenir. İşverenin bu madde kapsamındaki yükümlülüklerine ve bu madde uyarınca yürürlüğe konulan düzenlemelere uymaması halinde, her bir ihlal için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yüz Türk Lirası idari para cezası uygulanır.

Bakan, belirleyeceği esaslar dahilinde bu Kanun kapsamındaki Devlet katkısının ilgililerin hesaba takip edebilmesini sağlayacak şekilde taahhüt olarak hesaplanmasına ve taahhüt edilen tutarların ödenmesine karar vermeye ve mevcut katılımcıların Devlet katkılarının değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bakan bu Kanun uyarınca kurulacak fonların içeriğini belirleyebilir ve fonlara sayı sınırı getirebilir. Bu Kanun uyarınca yapılacak bildirimler, Müsteşarlığın belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde güvenli elektronik iletişim araçları ile de yapılabilir.

Çalışanın işvereni aracılığıyla bir emeklilik planına dahil olması, işveren tarafından şirket ve plan belirlenmesinde gözönünde bulundurulacak kriterler, katkı paylarının yatırıma yönlendirileceği fonlar, işverenin şirket ile yapacağı sözleşme,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

çayma hakkı, çalışanın işyerinin değişmesi halinde işverenin çalışana bir emeklilik planına dahil etmesi, işyeri değişikliğinde birikimin aktarılması, çalışma ilişkisi sona eren çalışanın talebi üzerine ilgili emeklilik planına ödeme yapması, ara verme, sistemden ayrılma, Devlet katkısının ödenmesi ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Müsteşarlık tarafından belirlenir.”

MADDE 2- 4632 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 45 yaşını doldurmamış olan çalışanlar da, ek 2 nci madde hükümleri çerçevesinde otomatik olarak emeklilik planına dahil edilir.”

MADDE 3- Bu Kanun 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

çayma hakkı, çalışanın işyerinin değişmesi halinde işverenin çalışana bir emeklilik planına dahil etmesi, işyeri değişikliğinde birikimin aktarılması, çalışma ilişkisi sona eren çalışanın talebi üzerine ilgili emeklilik planına ödeme yapması, ara verme, sistemden ayrılma, Devlet katkısının ödenmesi ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Müsteşarlık tarafından belirlenir.”

MADDE 2- 4632 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kırkbeş yaşını doldurmamış olan çalışanlar, ek 2 nci madde hükümleri çerçevesinde otomatik olarak emeklilik planına dahil edilir.”

MADDE 3- Bu Kanun 1/1/2017 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Binali Yıldırım

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Canikli

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. B. Sayan Kaya

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

L. Elvan

Millî Eğitim Bakanı

İ. Yılmaz

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

V. Kaynak

Avrupa Birliği Bakanı

Ö. Çelik

Çevre ve Şehircilik Bakanı

M. Özhasseki

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

N. Avcı

Millî Savunma Bakanı

F. Işık

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

A. Arslan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Özlü

Dışişleri Bakanı V.

L. Elvan

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu